GODIŠNJA PROGRAMSKA IZJAVA (APS)

PROJEKAT „VELIKA MALA PRIVREDA“

Naziv projekta	Projekat „Velika mala privreda“ (*Big Small Businesses Project*)
Broj Godišnje programske izjave (APS)	TPI APS 2022-01
Datum usvajanja	**27. oktobar 2022.**
Adresa elektronske pošte, datum zatvaranja javnog poziva i rok za prijem prijava ***(Neblagovremene prijave neće biti uzete u obzir.)***	Grants_Serbia@acdivoca-serbia.org **27. april 2023. u 17:00 po srednjeevropskom vremenu**
Pitanja u vezi sa ovim pozivom mogu se poslati na sledeću adresu elektronske pošte najkasnije do navedenog datuma.	Grants_Serbia@acdivoca-serbia.org, od 3. novembra 2022. do 31. marta 2023. u 17:00 po srednjeevropskom vremenu.

I. OSNOVNE INFORMACIJE

Srbija poseduje brojne komparativne prednosti koje mogu podstaći ekonomski razvoj, između ostalog i blizinu evropskih tržišta visoke vrednosti, konkurentne cene radne snage, energije i sirovina i formiranu industrijsku i proizvodnu bazu. Nakon privatizacije koja je započela 2000. godine, privreda u Srbiji polarizovana je između malobrojnih snažnih korporacija koje su nekada bile u državnom vlasništvu, sa jedne, i veliki sektor malih i srednjih preduzeća, sa druge strane, čiji je pristup informacijama, tržištima i resursima ograničen. Iako je preduzetničko okruženje u Srbiji poboljšano u određenim delatnostima (kao što su IKT i proizvodnja auto-delova), ograničenja koja proističu iz finansijskog sistema, izazovi sa radnom snagom, fragmentacija, teškoće sa povećanjem obima ulaganja u inovacije i tehnologije, kao i druge sistemske prepreke, sužavaju prostor za konkurentnost MSP i njihov pristup tržištu.

Finansijski sistem Srbije je prvenstveno zasnovan na bankama, što ograničava mogućnosti za povećanje dostupnosti alternativnih finansijskih instrumenata za MSP. Radna snaga u Srbiji poseduje kvalitetno obrazovanje ali njena struktura nije usklađena sa potrebama postojeće tranzicione privrede, koja zahteva inovatore, preduzetnike i rukovodioce. Tokom prethodne decenije, Vlada Srbije i donatori uložili su značajnu finansijsku i tehničku podršku u sektor MSP. Ti napori su doveli do ostvarenja značajnog napretka i podstakli rast, pri čemu su definisane prioritetne delatnosti i uvedene subvencije i garancije. Međutim, privrednici i dalje nisu dovoljno upoznati sa programima podrške MSP i šansama koje se javljaju na tržištu, i to naročito izvan Beograda i većih gradskih centara. U seoskim sredinama, tradicionalne socijalne norme, emigracija i regionalne razlike u infrastrukturi i sistemima podrške dodatno ograničavaju mogućnosti MSP za rast u ključnim sektorima kao što su poljoprivreda i laka industrija.

Ovim dvama ključnim sektorima dominiraju mikro i mala preduzeća sa malom vrednošću po glavi stanovnika ali visokim stopama zaposlenosti i dobrim prilikama za pristup tržištima velike vrednosti, kao što je tržište EU. Sistemski pristup razvoju tržišta u oba ova sektora, kojim se lokalni akteri podstiču da u međusobnoj saradnji stvaraju rešenja za zajedničke izazove, razvijaju uspešne modele koji se mogu primeniti i u drugim sredinama i imati širi uticaj, grade kapacitete i informacione mreže i unapređuju inkluzivnost sistema u celini, omogućio bi široko postavljen i održiv razvoj.

II. OPIS I CILJEVI PROGRAMA

Projekat „Velika mala privreda“ (*Big Small Businesses Project*) Agencije Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj (USAID), u daljem tekstu „Projekat“, predstavlja petogodišnju aktivnost koja se realizuje u partnerstvu sa ACDI/VOCA, J.E. Austin Associates, Centrom za visoke ekonomske studije (CEVES) i Fondacijom Ana i Vlade Divac. Projekat će omogućiti učesnicima na tržištu Srbije da pokrenu lokalizovane inicijative kojima će se pospešiti rast MSP kroz njihovu integraciju u tržišta visoke vrednosti. U saradnji sa širokim spektrom učesnika na tržištu Srbije na lokalnom nivou, Projekat će podstaći usvajanje novih modela ponašanja, izgradnju novih odnosa i unapređenje učinka MSP i njihovih sistema podrške.

Da bi ostvario svoje ciljeve, Projekat će primeniti pristup podrške tržišnim sistemima kojim se glavna uloga prepušta učesnicima na tržištu iz Srbije i omogućava **realizacija aktivnosti posebno prilagođenih**

regionalnim potrebama* u **sektorima poljoprivrede i prehrambene industrije i proizvodnje mašina, na koje se Projekat usredsređuje**, uz stvaranje srodnih prilika i u oblastima **digitalizacije, zelene ekonomije** i **kreativnih industrija**. Projekat će podstaći stvaranje lokalnih preduzetničkih „ekosistema" kompanija specijalizovanih za pojedine delatnosti kroz podršku pružaocima usluga za podršku poslovanju, finansijskim institucijama i pružaocima drugih usluga za pospešivanje produktivnosti i profitabilnosti MSP. Istovremeno, Projekat će nastojati da unapredi marketing i izvoz MSP pružanjem usluga za podršku poslovanju, jačanjem odnosa u okviru lanaca snabdevanja, podrškom za razvoj sektorske (horizontalne) saradnje i unapređenjem kvaliteta i sledljivosti njihovih proizvoda. Pored toga, Projekat će nastojati da diverzifikuje finansijske proizvode i usluge dostupne malim i srednjim preduzećima, unapredi načine na koje MSP koriste finansijske usluge i mobiliše značajna javna, privatna i druga sredstva dostupna za ulaganje. Na kraju, Projekat će investirati u inkluzivne ishode tako što će nastojati da **proširi lepezu mogućnosti dostupnih ženama i mladima**, kao i drugim marginalizovanim grupama, kroz saradnju sa akterima u oblasti razvoja radne snage, privatnim sektorom i obrazovnim sistemom.

Projekat „Velika mala privreda" ima četiri osnovna cilja:

- Cilj 1: Unapređenje produktivnosti i profitabilnosti MSP
- Cilj 2: Proširenje tržišta i povećanje obima izvoza MSP
- Cilj 3: Povećanje upotrebe finansijskih instrumenata u sektoru MSP
- Cilj 4 (horizontalni): Razvoj diverzifikovane radne snage sa odgovarajućim veštinama

Očekuje se da će navedeni ciljevi i aktivnosti Projekta omogućiti ostvarenje sledećih konkretnih rezultata u toku petogodišnjeg perioda realizacije Projekta:

- Promena (izražena u %) obima prodaje preduzeća na koje utiče podrška Projekta (povećanje obima prodaje od 40% za MSP koja učestvuju u Projektu)
- Podrška za najmanje 1.000 preduzeća iz Srbije i unapređenje produktivnosti i profitabilnosti MSP putem unapređenja načina rukovođenja i modernizacije (tehnologije)
- Broj novih proizvoda ili usluga plasiranih na tržište kao posledica podrške Projekta (500 novih proizvoda ili usluga plasirano na tržište)
- Povećanje upotrebe finansijskih instrumenata u sektoru MSP: privlačenje novih ulaganja u iznosu od 50 miliona USD
- Unapređenje razvoja ljudskih kapaciteta i otvaranje najmanje 1.200 novih radnih mesta u sektorima poljoprivrede i prehrambene industrije i proizvodnje opreme i mašina (od čega će 50% novozaposlenih biti žene a 40% mladi)
- Horizontalni rezultat: Omogućavanje inkluzije učesnica ženskog pola (50%) i mladih (35%) u programima koje podržava Projekat sa ciljem unapređenja pristupa produktivnim ekonomskim resursima (sredstvima, finansiranju, prihodima ili zaposlenosti)

** Projekat namerava da aktivnostima obuhvati čitavu teritoriju Srbije, pri čemu će prioritet imati određeni regioni (opštine iz III i IV grupe i grupe devastiranih opština, prvenstveno u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije). Međutim, lanci snabdevanja i firme iz obe glavne delatnosti/sektora najverovatnije će poslovati širom zemlje, tako da će biti neophodno uključiti i opštine iz I i II grupe. Klasifikacija regiona i opština po razvijenosti preuzeta je iz Uredbe o utvrđivanju jedinstvene liste regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu („Službeni glasnik Republike Srbije" br. 104/2014 od 1. oktobra 2014). Razvijenost regiona Srbije prikazana je na mapi Razvojne agencije Srbije (RAS) dostupnoj na adresi ras.gov.rs/uploads/2017/09/mapa-uredba-sr-eng.pdf.*

III. CILJEVI GODIŠNJE PROGRAMSKE IZJAVE

Projekat će koristiti Fond za transformaciono partnerstvo i inovacije (TPI), čijom primenom se očekuje mobilizacija resursa dostupnih na lokalnom nivou, dodelom grantova nevladinim organizacijama, uključujući udruženja i firme iz privatnog sektora sa sedištem u Srbiji, radi prevazilaženja nedostataka u tržišnom sistemu Srbije i uz prilike za angažovanje aktera u ovom sistemu u aktivnosti kojima se pruža podrška eksperimentisanju i učenju. Fond TPI će omogućiti Projektu „Velika mala privreda" da realizuje pilot-aktivnosti po inovativnim pristupima, koriguje ih i povećava njihov obim, unutar Okvira za učenje i prilagođavanje uz saradnju (CLA) Projekta, pri čemu će sve te aktivnosti biti usaglašene sa potrebama MSP i njihovim eventualnim promenama. Aktivnosti ovog fonda, koji će se zasnivati se na zahtevima tržišta i biti baziran na učinku, predstavljaće podsticaj za stvaranje dugoročnih odnosa između učesnika na tržištu, čime će partnerima širom Srbije omogućiti da zajednički kreiraju i realizuju pilot-projekte a zatim povećaju

obim usvojenih intervencija. Kako bi se obezbedilo da podsticajne mere imaju uticaj, ugovorima sa partnerima će se definisati konkurentni model isplate na osnovu postignutih rezultata koji se bazira na ostvarenju delimičnih ciljeva.
Ova Godišnja programska izjava predstavlja poziv za podnošenje prijava upućen organizacijama, pružaocima usluga za podršku poslovanju, pružaocima finansijskih usluga, udruženjima, istraživačkim i obrazovnim institucijama, nosiocima tržišnih sistema i drugim učesnicima na tržištu koji ispunjavaju uslove i mogu da predlože kreativne i inovativne tehničke pristupe i metodologije kojima se pruža podrška ostvarenju ciljeva i rezultata Projekta. Posredstvom Fonda TPI, odabrani partneri biće uključeni u participativni proces definisanja mera, zajedno sa Projektom, kako bi se osiguralo da je svaka intervencija usaglašena sa širim ciljevima te da partneri dele iste vrednosti.

IV. PRIORITETNE OBLASTI

Od oktobra 2022. do aprila 2023, Projekat će podržati aktivnosti u sledećim oblastima:

Unapređenje produktivnosti i profitabilnosti MSP

- Izgradnja kapaciteta i unapređenje pristupa informacijama regionalnih institucija za podršku MSP
- Izgradnja mreža MSP i podrška preduzetništvu
- Podsticanje razvoja tehnologija i inovativnih rešenja i povezivanje sa njima

Među primerima ovih aktivnosti naročito mogu biti: Unapređenje informisanja i izrada alata za komunikacije u pogledu svih dostupnih programa za razvoj MSP; Pružanje podrške za pristup MSP svim relevantnim informacijama; Proširenje obima saradnje između aktera u lancima snabdevanja (npr. malih proizvođača iz regiona i maloprodaje); Razvoj mehanizama nabavke u cilju unapređenja lanaca snabdevanja u regionima na koje je Projekat usmeren; Unapređenje investicija MSP u rukovođenje, efikasnost, inovacije, podizanje kvaliteta proizvoda i inkluzivni razvoj radne snage potrebne za rast obima poslovanja i održivu integraciju u lance snabdevanja visoke vrednosti; Edukacija u pogledu tehnologija i misije sa ciljem predstavljanja tehnologija i obuke; Izgradnja kapaciteta za istraživanje i razvoj radi stvaranja novih, rebrendiranih i inovativnih proizvoda; Implementacija IKT rešenja, integrisanih tehnologija i drugih visokotehnoloških rešenja u procese proizvodnje. Predlozi kojima se podstiče digitalizacija i razvoj „zelene" ekonomije.

Proširenje tržišta i povećanje obima izvoza MSP

- Proširenje pristupa tržištima i unapređenje tržišne inteligencije
- Povezivanje MSP sa prodajnim i izvoznim mrežama i lancima snabdevanja
- Podrška za razvoj i povećanje obima sektorske saradnje i sinergija
- Unapređenje proizvodnih, ekoloških i tehnoloških standarda MSP

Među primerima ovih aktivnosti naročito mogu biti: Istraživanje tržišta i promotivne aktivnosti na izvoznim i domaćim tržištima putem organizacije ili učešća na sajmovima i skupovima u formatu B2B radi otkrivanja tržišta; Povezivanje sa naučno-istraživačkim ili javnim organizacijama i poslovnim udruženjima u cilju sticanja naprednih znanja o upravljanju lancima snabdevanja, kontroli kvaliteta proizvoda i uvođenju novih proizvoda/sorti u skladu sa potrebama tržišta; Jačanje dobavljačkih veza između nosilaca lanaca snabdevanja i MSP u cilju unapređenja standarda proizvodnje; Pružanje podrške za sertifikaciju i unapređenje pristupu tržištima za MSP; Unapređenje pristupa elektronskim kanalima prodaje/e-trgovini za proizvode iz Srbije. Drugi inovativni predlozi za unapređenje pristupa tržištima.*

** Napomena: – Ako se sertifikacija predlaže u prijavama za sektor proizvodnje mašina i opreme, za to će biti potreban poseban pristup koji će se osmisliti zajednički sa timom Projekta. Pored toga, u zavisnosti od interesovanja kandidata, Projekat može organizovati sastanke na kojima će se odgovarati na njihova pitanja i pristupiti ovoj temi na sveobuhvatniji način, i/ili se, ako to konkretne okolnosti zahtevaju, mogu usvojiti izmene i dopune ove Izjave.*

Povećanje upotrebe finansijskih instrumenata u sektoru MSP

- Izgradnja svesti MSP i njihovih kapaciteta za pristupanje dostupnim finansijskim alatima i resursima
- Povećanje stepena korišćenja kredita obuhvaćenih garancijom Korporacije za razvojno finansiranje (DFC) dostupnih posredstvom partnerskih banaka

Među primerima ovih aktivnosti naročito mogu biti: Unapređenje pristupa izvorima finansiranja i povećanje stepena korišćenja finansijskih proizvoda putem obuke i mentoringa, mreža za saradnju i partnerstava za izradu i podnošenje prijava i pribavljanje sredstava od odabranih finansijskih institucija (banaka, društava za lizing, državnih fondova i programa za

finansiranje, fondova EU, donatora itd). Pružanje podrške i/ili savetodavnih usluga potencijalnim investitorima u oba ciljana sektora.

Razvoj diverzifikovane radne snage sa odgovarajućim veštinama

- Povećanje obima delotvornih aktivnosti za razvoj radne snage
- Povezivanje obrazovnog sistema i privatnog sektora posredstvom inovativnih modela edukacije i razvoja radne snage
- Saradnja u definisanju inovativnih aktivnosti edukacije i razvoja radne snage

Među primerima ovih aktivnosti naročito mogu biti: Podsticanje stvaranja veza sa obrazovnim sistemom radi izgradnje kapaciteta radne snage; Podsticanje stvaranja veza sa MSP radi identifikovanja potreba za razvojem ljudskih kapaciteta u ciljanim sektorima; Kreiranje inovativnih modela razvoja radne snage ili predlaganje povećanja obima postojećih uspešnih modela.

Osnovni princip kojim bi kandidati trebalo da se rukovode pri definisanju svojih pristupa i izradi prijava za dodelu grantova jeste analiza toga u kojoj meri će se aktivnošću i pristupom predloženim za dodelu granta rešavati problemi/pitanja, doprineti ostvarenju ciljeva Projekta opisanih u gornjem tekstu i postići rezultati čije ostvarenje je moguće verifikovati. Kandidati bi trebalo da navedu kako se njihovim predlozima planira uključivanje drugih pružalaca usluga, zainteresovanih aktera i preduzeća u realizaciju aktivnosti, odnosno kako će se kreirati kolaborativne mreže ili partnerstva i kako će se osigurati uključenost **žena**, mladih i pripadnika marginalizovanih grupa. Kandidati bi takođe trebalo da dokažu da imaju kapacitet da upravljaju grantom i moraju dostaviti dokaz o svojoj sposobnosti da obezbede sufinansiranje u iznosu od najmanje 30%.

V. IZNOSI GRANTOVA

Pod uslovom da sredstva budu dostupna, Projekat namerava da dodeli više grantova za finansiranje prijava koje ispunjavaju uslove i kojima se podstiče postizanje ciljeva Projekta i ostvarivanje rezultata kojima se pruža podrška postizanju tih ciljeva. Očekuje se da će grantovi dodeljeni na osnovu ove Izjave biti u sledećim rasponima:

- Od 10.000 USD do 30.000 USD – za *mikro pravna lica/preduzetnike, konsultante, pružaoce usluga obuke i savetodavnih usluga, poslovna udruženja (uključujući zadruge), NVO i druge učesnike na tržištu.

- Od 30.000 USD do 50.000 USD – za mala i srednja pravna lica/privredne subjekte, pružaoce usluge podrške poslovanju, naučno-istraživačke, akademske i obrazovne organizacije, strukovna udruženja, NVO i druge učesnike na tržištu.

- Od 50.000 USD do 100.000 USD – za srednja i velika pravna lica/privredne subjekte, sektorska udruženja, nosioce sektora i organizacije za pružanje podrške poslovanju.

** Razvrstavanje mikro, malih, srednjih i velikih pravnih lica/privrednih subjekata i preduzetnika preuzeto je iz člana 6 Zakona o računovodstvu („Službeni glasnik Republike Srbije" br. 73/2019 i 44/2021).*

Očekivani period realizacije aktivnosti obuhvaćenih grantom ne može biti duži od godinu dana, a prijave za dodelu grantova će se razmatrati u skladu sa maksimalnim budžetom dodeljenim za period od oktobra 2022. do aprila 2023.

Fond TPI USAID-ovog Projekta „Velika mala privreda" neće finansirati sledeće aktivnosti:

- Izgradnju objekata
- Nabavku proizvoda isključenih u skladu sa pravilima USAID-a (*spisak isključenih proizvoda može se naći na adresi usaid.gov/sites/default/files/documents/312.pdf*)
- Kupovinu nepokretnosti
- Dobit*
- Isplatu kamate na kredite
- Aktivnosti verske prirode

** Više informacija o ograničenjima u pogledu finansiranja dobiti, pravilima i načelima iz instrumenata podrške može se naći u Delu X, Upravljanje grantovima.*

VI. SUFINANSIRANJE

Kandidati za dodelu sredstava iz Fonda TPI moraju dostaviti dokaz o svojoj sposobnosti da obezbede sufinansiranje (odnosno da sami snose deo troškova inicijative) i sredstva od trećih lica. Doprinose trećih lica mogu obezbediti država u kojoj se projekat realizuje, privatne zadužbine, privredna društva, drugi donatori (koji ne raspolažu sredstvima Vlade SAD) ili fizička lica. Sufinansiranje predstavlja uneta sredstva odnosno doprinos, a ne rezultat ili ishod partnerstva. Ono može predstavljati doprinos u naturi (odnosno ulaganje u vidu robe ili usluga) ili u vidu gotovog novca, investicija ili kapitala, mehanizama finansiranja ili drugih vidova doprinosa kojima se može potpomoći ostvarivanje ciljeva Projekta. U najširem smislu, sufinansiranje podrazumeva bilo šta od vrednosti koja se može izmeriti, uključujući kredite odobrene u cilju doprinosa partnerstvu i usluga ili nepokretnosti, kao što su stalna sredstva. Sufinansiranje se mora navesti u finansijskim i izveštajima o realizaciji koje dostavljaju odabrani kandidati, ali ne podleže reviziji. Sufinansiranje može naročito obuhvatati investicije u trajna sredstva kao što su:

- ✓ Izgradnja ili renoviranje objekata
- ✓ Kupovina zemljišta i/ili objekata
- ✓ Kupovina mašina i opreme
- ✓ Nabavka ulaznih sredstava
- ✓ Drugi kapitalni rashodi poput kupovine motornih vozila
- ✓ Kupovina softvera

U skladu sa pravilima Fonda TPI, kandidati su uobičajeno dužni da obezbede sufinansiranje u iznosu od najmanje 30%, ali će se konačna odluka o dodeli sredstava zasnivati na profilu partnera i potencijalu aktivnosti za značajan uticaj na tržište, ulaganje i inkluzivnost. U daljem tekstu navode se zahtevi za sufinansiranje, o kojima je moguće pregovarati, u smislu ove Izjave i za potrebe evaluacije doprinosa kandidata:

- Sufinansiranje mikro pravnih lica/preduzetnika: 30% ili manje ako kandidat dokaže ispunjenost jednog od sledećih uslova: ako je kandidat 1) pravno lice čiji je nosilac (vlasnik ili rukovodilac) žena ili mlada osoba; 2) ako je struktura korisnika predložene aktivnosti najmanje 50% žene i 35% mladi (starosti od 15 do 29 godina); 3) ako predložena aktivnost doprinosi stvaranju investicija u ciljanim sektorima MSP u iznosu većem od 500.000 USD; 4) ako će se predložena aktivnost realizovati u potpunosti u devastiranim regionima/opštinama; i 5) ako je kandidat novoosnovani inovativni privredni subjekt.

U smislu ove Izjave, „inovativnost" podrazumeva nove poslovne ili organizacione modele, procese rada ili proizvodnje ili proizvode ili usluge koje dovode do značajnih (ali ne postepenih) unapređenja u prevazilaženju razvojnih izazova. Ovaj pojam naročito podrazumeva: nove ili značajno unapređene proizvode ili usluge; proizvodnju istog proizvoda uz upotrebu kvalitetnijih komponenti ili novog proizvoda ili usluge koji su jednostavniji za korišćenje; nove načine na koje privredno društvo može da proizvede proizvod ili pruži uslugu, primera radi promene tehnologija, tehnika, opreme ili softvera; način na koji se proizvod ili usluga predstavlja potrošačima odnosno korisnicima, primera radi nova ambalaža ili reklamne kampanje; organizacione inovacije, primera radi interne promene poslovnih praksi ili eksterne promene u poslovnim odnosima sa drugim subjektima.

- Sufinansiranje malih i srednjih pravnih lica: 30% - 50% Konačno utvrđeni iznos sufinansiranja može biti predmet pregovora na osnovu napred navedenih kriterijuma i tržišnog uticaja predložene aktivnosti.
- Sufinansiranje srednjih i velikih pravnih lica: najmanje 50%, uz navođenje doprinosa sufinansiranja konkretnim ishodima programa.

VII. USLOVI ZA UČESTVOVANJE

Prijave u skladu sa ovim javnim pozivom mogu podnositi subjekti registrovani u Srbiji i drugim zemljama (bez potrebe za dodatnim odobrenjem za iznose do 25.000 USD, a subjekti iz naprednih zemalja u razvoju mogu se uzimati u obzir u zavisnosti od svakog konkretnog slučaja), što može uključivati profitne, neprofitne i nevladine organizacije (NVO). Grantovi će se dodeljivati sledećim vrstama organizacija: privrednim subjektima (uključujući MSP), finansijskim institucijama, preduzećima koja su nosiocima sektora u delatnostima proizvodnje i prerade, poslovnim udruženjima, pružaocima usluga podrške poslovanju, zadrugama, naučno-istraživačkim i akademskim organizacijama i pružaocima obuke i konsultantima/pružaocima savetodavnih usluga u cilju obavljanja aktivnosti za otklanjanje ključnih izazova identifikovanih u Delu IV, Prioritetne oblasti. Organizacije koje ispunjavaju uslove moraju posedovati

kapacitet za realizaciju predložene aktivnosti za koju se grant dodeljuje i ostvarivanje željenih rezultata i imati zadovoljavajuću predistoriju u pogledu poslovanja, integriteta i poslovne etike. Projekat će primenjivati partnerski razvojni pristup za saradnju sa potencijalnim korisnicima grantova u cilju rešavanja konkretnih problema i iznalaženja praktičnih rešenja, pri čemu će se starati o inkluzivnosti, podsticati sufinansiranje i analizirati održivost i skalabilnost aktivnosti finansiranih iz grantova.
Da bi ispunile uslove za učestvovanje, organizacije moraju:

- Biti legalno registrovane najmanje tri godine. Ako je organizacija koja ispunjava uslove za finansiranje putem granta novoosnovana ili su njeni vlasnici ili rukovodioci žene i/ili mladi, ili ako novoosnovani kandidat predloži inovativni pristup (u skladu sa definicijom iz Dela VI u gornjem tekstu) radi podrške ostvarivanju cilja Projekta, takve prijave razmatraju se za finansiranje u zavisnosti od svakog konkretnog slučaja.
- Dokazati sposobnost, stručne kompetencije i kvalifikacije za doprinos ostvarivanju ciljeva Projekta.
- Posedovati odgovarajući kapacitet za finansijsko, administrativno i tehničko upravljanje u cilju doprinosa ostvarivanju ciljeva za koje se grant dodeljuje (odnosno posedovati stabilne izvore finansiranja dovoljne za realizaciju aktivnosti tokom perioda za koji se grant dodeljuje i nakon njegovog isteka).
- Voditi poslovne knjige po principu dvojnog knjigovodstva (za pravna lica u privatnom vlasništvu).
- Iskazivati neto dobit u bilansima uspeha za prethodne dve godine (za pravna lica u privatnom vlasništvu).
- Mikro i mali subjekti, uključujući preduzetnike, moraju dokazati da poseduju finansijska sredstva za realizaciju granta (primera radi tako što će dostaviti izvod(e) iz banke i potvrde o likvidnosti).

Neophodno je da se primalac granta u svom svakodnevnom poslovanju u svemu pridržava zakona i propisa Srbije.

U slučaju da se subjekt ili njegovi ključni zaposleni nalaze na bilo kom od sledećih spiskova, taj subjekt automatski ne ispunjava uslove za dodelu granta:
1. Sistem za upravljanje grantovima (SAM) (sam.gov);
2. Spisak posebno utvrđenih državljana (SDN) i blokiranih lica koje vodi Kancelarija za kontrolu stranih sredstava pri Ministarstvu finansija SAD, takođe poznat kao „spisak OFAC“ (treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/default.aspx); i
3. Objedinjeni spisak Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (un.org/sc/committees/1267/aq_sanctions_list.shtml).
Projekat će sprovesti sveobuhvatnu proveru da bi utvrdio da li se kandidat nalazi na napred navedenim spiskovima koristeći bazu podataka *CSI Watchdog Elite*.
Uslove za učestvovanje ne ispunjavaju ni sledeće organizacije:

- Političke stranke, grupacije ili institucije ili njihova povezana ili zavisna lica.
- Organizacije koje zagovaraju, promovišu ili se zalažu za antidemokratske politike ili nezakonite radnje.
- Verske organizacije čije aktivnosti su diskriminatorne i religiozne prirode i čiji su glavni ciljevi religiozne prirode.

Napomena: Organizacijama koje su primile značajnu pomoć od USAID-a i drugih donatora ali nisu dokazale da su uspešno iskoristile odobrena sredstva ne preporučuje se da podnose prijave.

U skladu sa Inicijativom novog partnerstva (NPI) USAID-a, Projekat poziva kandidate koji nemaju prethodno iskustvo sa projektima USAID-a da uzmu učešća u ovom javnom pozivu.

VIII. PROCES PODNOŠENJA I EVALUACIJE PRIJAVA

Proces podnošenja i evaluacije prijava na ovaj javni poziv obuhvataće sledeće faze.

Faza I – podnošenje prijava: Tokom Faze I, kandidati su dužni da podnesu svoje predloge koristeći Obrazac prijave iz Priloga A ove Izjave. U prijavama bi trebalo pružiti opšte informacije o kandidatu, potvrditi ispunjenost uslova i opisati ranije ostvarene rezultate i dati informacije o traženom budžetu i sufinansiranju. U prijavama bi trebalo jasno i sažeto objasniti svrhu predloženog granta i njegovu

relevantnost i opisati predložene aktivnosti i očekivane rezultate i navesti aspekte koji se odnose na inkluzivnost, skalabilnost i održivost radi ostvarivanja ciljeva Projekta i prioritetnih oblasti iz ove Izjave (videti Delove II i IV). Pored toga, kandidati su dužni da dostave i primerak osnivačkog akta svoje organizacije ili drugu dokumentaciju kojom se dokazuje pravni subjektivitet i registracija organizacije (izvod iz Registra privrednih subjekata). Prijave se podnose na engleskom jeziku i deo prijave u kome se opisuje aktivnost na koju se grant odnosi ne sme biti duži od 5 (pet) strana. Prijave dostavljene u drugim formatima ili na drugim jezicima i one duže od maksimalnog broja strana neće se uzeti u obzir.

Projekat poziva kandidate da svoje prijave dostave u bilo kom trenutku pre dana zatvaranja ovog javnog poziva, i to elektronskim putem rukovodiocu za Fond TPI na adresu elektronske pošte **Grants_Serbia@acdivoca-serbia.org** uz navođenje sledećeg predmeta: **TPI APS-2022-01_naziv kandidata**. Prijave podnete nakon isteka ovog roka neće se uzeti u obzir za ovaj javni poziv.

Početna evaluacija: Projekat će formirati Evaluacionu komisiju za grantove koji će vršiti evaluaciju prijava podnetih u skladu sa ovim javnim pozivom kako one budu pristizale. Kandidati će biti evaluirani na osnovu Kriterijuma za evaluaciju iz Dela IX u daljem tekstu.

Prijave koje dobiju 60 i više bodova u Fazi I stiču pravo na prelazak u Fazu II postupka dodele grantova iz Fonda TPI. Obaveštenje o rezultatima Početne evaluacije dostavlja se neuspešnim kandidatima i onima koji ne ispunjavaju uslove najkasnije 30 dana nakon završetka Početne evaluacije.

Faza II – proces temeljne analize i zajedničkog definisanja aktivnosti: Ako prijava pređe u fazu temeljne analize, Projekat će sprovesti niz aktivnosti radi sveobuhvatnije evaluacije toga da li je aktivnost predložena za finansiranje putem granta usklađena sa ciljevima Projekta i kriterijumima za izbor. Proces temeljne analize može da obuhvata postavljanje potpitanja putem elektronske pošte ili telefonom, zahtev za dostavljanje dodatnih materijala u kojima se detaljnije opisuje tehnički pristup kandidata i njegova usklađenost sa osnovnim načelima Projekta i kriterijumima za izbor i kontaktiranje referenci (što može uključivati i lica koja nisu navedena u prijavi) i ranijih finansijera i partnera ili klijenata. Tokom ove faze, Projekat i kandidat/mogući partner će zajednički razviti i osmisliti aktivnosti kako bi dodatno definisali ciljeve, obim rada, uloge i odgovornosti partnera, rokove za realizaciju aktivnosti, detaljni budžet, delimične ciljeve i proizvode rada i plan praćenja i evaluacije. Ovaj proces može dovesti do izrade revidirane/konačne prijave koja će biti podneta evaluacionoj komisiji na razmatranje.
U okviru razvoja partnerstva, Projekat će izvršiti procenu odgovornosti pre dodele granta i procenu rizika kako bi utvrdio odgovornost kandidata i vrstu granta, kao i uslove pod kojima se grant dodeljuje. Pri donošenju tih odluka, Projekat će u obzir uzeti i to da li kandidat poseduje organizacioni kapacitet, finansijski kapacitet, interne kontrole, sisteme za upravljanje nabavkama (ako su potrebni) i podatke o prethodno ostvarenim rezultatima, poslovnoj etici i integritetu radi procene sposobnosti kandidata da uspešno realizuje aktivnosti koje će se finansirati iz granta i zadovolji uslove USAID-a. Samo odgovorni subjekti mogu dobiti podršku u vidu granta.
U ovoj fazi, Projekat će od kandidata zahtevati da dostave sledeću dodatnu dokumentaciju:

- Detaljni budžet sa obrazloženjem troškova i informacijama o sufinansiranju.
- Nazive odnosno imena osnivača i članova organa upravljanja organizacije i kopije ličnih karata za državljane Srbije odnosno pasoša za inostrane državljane, ako to bude zahtevano.
- Biografije ključnih predloženih zaposlenih.
- Primerak organograma organizacije.
- Primerak dokumenta o politikama i procedurama organizacije u pogledu zaposlenih.
- Primerke finansijskih izveštaja organizacije za prethodne tri godine.
- Za mikro preduzeća i preduzetnike, izvode iz banke i potvrde o likvidnosti.
- Potpisane primerke Izjave u pogledu finansiranja terorizma i drugih relevantnih izjava (datih u Prilogu B uz ovu Izjavu).
- Jedinstveni identifikacioni broj subjekta (UEI) ili potvrdu o podnošenju zahteva za dobijanje UEI sa adrese SAM.gov ako traženi iznos prelazi 30.000 USD.

Uputstvo za registraciju UEI-a može se naći u dokumentu Quick Start Guide for Getting a Unique Entity ID.pdf
Projekat takođe može da zatraži i drugu dokumentaciju prema potrebi, i to između ostalog:

- Popunjene upitnike o poslovanju.

- Potvrde odgovarajućih državnih organa, tela institucija Srbije ili izjave kandidata o tome da pravno lice ili njegovi zastupnici nisu osuđivani za krivična dela ili dela zloupotrebe službenog položaja zbog kršenja relevantnih zakona ili propisa ili etičkih standarda svoje struke.
- Potvrde odgovarajućih državnih organa, tela institucija Srbije ili izjave kandidata o tome da pravno lice nema neizmirene poreske obaveze ili slične dokumente.

Uveravamo vas da će USAID-ov Projekat „Velika mala privreda" u potpunosti poštovati poverljivost informacija koje predstavljaju poslovnu tajnu i podataka o ličnosti svih organizacija odnosno lica uključenih u program.

Zajedničko definisanje aktivnosti: Tokom procesa temeljne analize, Projekat može zajedno sa kandidatom da definiše aktivnosti i zadržava pravo da poveća ili smanji iznose sredstava i izmeni opseg predloženih aktivnosti, a može zatražiti i podnošenje nove ili ažurirane prijave. Bez obzira na ishod odluke o finansiranju, Projekat može upoznati kandidate sa drugim potencijalnim partnerima ili investitorima ili drugim izvorima finansiranja koji mogu dati doprinos aktivnosti. Dodatni partneri će biti uključeni samo ako to tehnički ima smisla i ako između kandidata i Projekta postoji dogovor o uključivanju dodatnih partnera. Projekat će obavestiti kandidata o zajedničkom definisanju aktivnosti i odrediti rok za sastanak i/ili radionicu o tome.

Završna evaluacija: Nakon završetka faze temeljne analize i dobijanja njenih rezultata, Evaluaciona komisija za grantove pregledaće izmenjene/ažurirane konačne prijave za dodelu grantova. Na osnovu kriterijuma za evaluaciju navedenih u Delu IX u daljem tekstu, Komisija će dodeljivati bodove prijavama i odabrati prijave za dodelu finansijskih sredstava. Samo prijave koje ostvare preko 60 bodova ispunjavaju uslove za dalje pregovaranje i dostavljanje USAID-u na odobrenje. Nakon što se dobije odobrenje, Projekat će finalizovati ugovor o dodeli granta sa odabranim korisnikom granta/partnerom.

IX. KRITERIJUMI ZA EVALUACIJU I IZBOR

Evaluaciona komisija za grantove Projekta analiziraće, evaluirati i odabrati prijave na osnovu sledećih kriterijuma za evaluaciju:

Faza I – Početna evaluacija:

- Utvrđivanje ključnih pitanja i značaj za ostvarenje ciljeva Projekta (25 bodova): Da li je problem definisan? Da li kandidat pokazuje jasno razumevanje problema/ključnih pitanja koja će se rešavati predloženom aktivnošću finansiranom putem granta? Da li su predložena aktivnost koja će se finansirati putem granta i njeni opšti i posebni ciljevi u skladu sa ciljevima Projekta? Da li predložena aktivnost koja će se finansirati putem granta i njeni posebni i opšti ciljevi doprinose ostvarenju opštih i posebnih ciljeva Projekta navedenih u Programskoj izjavi? Da li organizacija poseduje relevantno iskustvo u realizaciji sličnih aktivnosti?
- Opšti i posebni ciljevi aktivnosti koja će se finansirati putem granta (20 bodova): Da li je opšti cilj predložene aktivnosti koja će se finansirati putem granta jasno naveden i ostvariv? Da li kandidat navodi posebne ciljeve koji će doprineti ostvarenju opšteg cilja aktivnosti koja će se finansirati putem granta? Da li su posebni ciljevi ostvarivi i da li se odnose na opšti cilj? Da li je jasno na koji način će ostvarivanje opšteg i posebnih ciljeva aktivnosti koja će se finansirati putem granta doprineti rešavanju ključnog problema?
- Aktivnosti/ishodi/očekivani rezultati (20 bodova): Da li kandidat predlaže konkretne aktivnosti koje su logične, realne i relevantne za ostvarenje opšteg cilja aktivnosti koja će se finansirati putem granta? Da li se predložene aktivnosti koje će se finansirati putem granta odnose na ključne probleme i opšti cilj granta? Da li su očekivani rezultati vezani za konkretan posebni cilj i uticaj koji će se ostvariti (primera radi, broj korisnika, broj novostvorenih radnih mesta, uvećanje obima prodaje, izvršena ulaganja)?
- Održivost i skalabilnost (15 bodova): Da li kandidat predlaže praktično, komercijalno održivo rešenje ili inovativan poslovni model, i u kojoj meri će njegova primena za posledicu imati trajan razvojni uticaj? Da li predložene aktivnosti imaju potencijal za proširenje i povećanje obima tako da mogu da utiču na veći broj preduzeća ili klijenata? Da li se predložene aktivnosti mogu

ponoviti i da li nude potencijal za uključivanje dodatnih aktera radi ostvarivanja ekonomija obima?

- Inkluzivnost (10 bodova): Koje mere kandidat navodi u svom predlogu ili širem poslovnom modelu za uključivanje žena, mladih i drugih marginalizovanih grupa?
- Budžet i sufinansiranje (10 bodova): Procenat sufinansiranja koje partner unosi u ukupni budžet i sposobnost partnera da mobiliše i druga sredstva u cilju realizacije predložene aktivnosti koja će se finansirati putem granta.

Faza II – Završna evaluacija:

- Tehnički, rukovodeći i operativni kapacitet (30 bodova): Kapacitet za rukovođenje i kvalifikacije, iskustvo i druge sposobnosti zaposlenih neophodne za uspešno upravljanje poslovanjem. Sposobnost subjekta da upravlja državnim sredstvima i zadovolji uslove i obaveze koje proističu iz granta.
- Uticaj i održivost (25 bodova): Uticaj koji će se ostvariti (primera radi, broj korisnika, broj novostvorenih radnih mesta, uvećanje obima prodaje, izvršena ulaganja); Komercijalna održivost predložene aktivnosti koja će se finansirati putem granta i poslovnog modela preduzeća, uključujući i u kojoj meri će njegova primena imati trajan razvojni uticaj.
- Skalabilnost (15 bodova): U kojoj meri se predložene aktivnosti mogu proširiti i njihov obim povećati tako da se ostvari uticaj na veći broj preduzeća ili njihovih klijenata; U kojoj meri se predložene aktivnosti mogu ponoviti i nude potencijal za uključivanje dodatnih aktera radi ostvarivanja ekonomija obima
- Inkluzivnost (15 bodova): U kojoj meri kandidat u svoj širi poslovni model uključuje žene, mlade i druge marginalizovane grupe.
- Rentabilnost i sufinansiranje (15 bodova): Koji su resursi obezbeđeni za pokrivanje predloženih troškova? Da li je predloženi budžet realan, adekvatno osmišljen i usklađen sa predloženim aktivnostima? Da li su predloženi troškovi razumni, raspodeljivi i dozvoljeni? Da li kandidat poseduje dostupne finansijske resurse ili sposobnost da pribavi takve resurse koji će biti potrebni tokom realizacije granta? U kojoj meri je primalac granta spreman da doprinese sopstvenim sredstvima i sposoban da mobiliše druga sredstva u cilju sprovođenja aktivnosti kojom se ostvaruje promena, i koji je stepen transformacije, odnosno multiplikativni efekat, koji se u sistemu ostvaruje takvim ulaganjem?

Projekat „Velika mala privreda“ primenjuje adaptivni pristup upravljanju i realizaciji. Kriterijumi za izbor iz ove Izjave mogu se povremeno menjati u skladu sa poukama izvedenim tokom realizacije Projekta i promena šireg konteksta. Sve promene će biti izvršene izmenama postojeće Izjave.

X. UPRAVLJANJE GRANTOM

U skladu sa glavom 2, član 200, stav E i glavom 2, član 700, stav 13 Zbirke saveznih propisa SAD (*Code of Federal Regulations,* CFR), USAID-ova politika je da ne omogućava sticanje dobiti na osnovu instrumenata podrške. Međutim, u okviru granta se mogu platiti svi razumni, opredeljivi i dopušteni rashodi, kako neposredni tako i posredni, koji se odnose na aktivnost koja se finansira putem granta i usklađeni su sa primenljivim standardima u pogledu rashoda (glava 2, član 200, stav E za neprofitne organizacije i obrazovne institucije, i član 31 Saveznog pravilnika o nabavkama (FAR) za profitne organizacije). Na sva sredstva dodeljena u skladu sa napred navedenim primenjuju se uslovi koji su važili za Ugovor o inicijalnoj dodeli sredstava (Ugovor o saradnji) za USAID-ov Projekat „Velika mala privreda“, uključujući odredbe glave 2, član 200, stavovi E i F i Standardne odredbe za primaoce sredstava koji su nevladine organizacije izvan SAD.

XI. ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI I PRIHVATANJE PODNETNIH PRIJAVA

Ova Izjava predstavlja definiciju zahteva i poziv za podnošenje prijava. Projekat i ACDI/VOCA zadržavaju pravo da dodele sredstva u skladu sa bilo kojom prijavom ili ne dodele sredstva nijednoj prijavi. Ne

preuzima se nikakva obaveza, kako izričita tako i implicitna, za isplatu nadoknade kandidatima za troškove nastale tokom pripreme i podnošenja prijava.
Projekat i ACDI/VOCA mogu da odbace bilo koju nepotpunu prijavu. Potpunom prijavom se smatra ona koja zadovoljava sve uslove navedene u Izjavi. Prijave moraju biti potpune, potpisane od strane ovlašćenog potpisnika i dostavljene najkasnije na dan i u vreme za podnošenje prijava navedeno na naslovnoj strani ove Izjave. Projekat i ACDI/VOCA mogu zadržati pravo da prihvate i bilo koju prijavu koja sadrži manje značajne nedostatke.
Projekat i ACDI/VOCA zadržavaju pravo da dodele sredstva na osnovu početne evaluacije prijava bez daljeg razmatranja. ACDI/VOCA takođe zadržava pravo da nastavi saradnju sa bilo kojim kandidatom koji pokaže spremnost za angažman u pogledu celine ili dela predložene aktivnosti koja će se finansirati putem granta i plana rada.

XI. PRILOZI

A. Obrazac prijave

B. Potvrde, uverenja i druge izjave korisnika grantova